

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ЈАВНО ТУЖИЛАШТВО ЗА РАТНЕ ЗЛОЧИНЕ

Бр.: A 182/24
06. 12. 2024 год.
БЕОГРАД

ЈАВНО ТУЖИЛАШТВО
ЗА РАТНЕ ЗЛОЧИНЕ
РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Црна Гора
ВРHOVНО ДРЖАВНО ТУЖИЛАШТВО
Ту. Број 554/24
Подгорица, 06. 12. 2024 год.

ДРЖАВНО ТУЖИЛАШТВО
ЦРНЕ ГОРЕ

ВРHOVНО ДРЖАВНО ТУЖИЛАШТВО

SPORAZUM

O

RAZUMIJEVANJU I SARADNJI

u oblasti podrške

svjedocima, oštećenima i žrtvama radi njihovog

učešća u krivičnom postupku za ratne zločine

Beograd, 6. decembar 2024. godine

Javno tužilaštvo za ratne zločine Republike Srbije

i

Vrhovno državno tužilaštvo Crne Gore

(u daljem tekstu: Strane potpisnice),

Shvatajući ulogu i važnost podrške svjedocima, oštećenima i žrtvama radi njihovog učešća u krivičnom postupku za ratne zločine,

Polazeći od relevantnih međunarodnih standarda u oblasti zaštite i podrške žrtvama krivičnih djela, a posebno Evropske konvencije o međusobnom pružanju pravne pomoći u krivičnim stvarima sa dodatnim protokolima i Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda te ostalih međunarodnih dokumenata koji su obavezujući za potpisnice sporazuma, a koji uređuju ovu materiju,

Odlučne da ojačaju međusobnu pomoć i saradnju,

Želeći da sarađuju i unapređuju odnose iz oblasti podrške svjedocima i oštećenima, usaglasile su se o sljedećem:

I OPŠTE ODREDBE

Predmet sporazuma

Član 1

Odredbama ovog Sporazuma uređuje se saradnja Strana potpisnica u vezi sa obezbjeđivanjem efikasne zaštite, podrške i pomoći svjedocima i oštećenima radi njihovog učešća u krivičnom postupku za ratne zločine, kao i unapređenje pomoći i podrške u ostvarivanju njihovih prava u krivičnom postupku kroz saradnju Strana potpisnica.

Saradnja Strana potpisnica odvijace se posredstvom Službe za informisanje i podršku oštećenima i svjedocima pri Javnom tužilaštvu za ratne zločine Republike Srbije i Službe zadužene za podršku žrtvama krivičnih djela ili postupajućeg specijalnog tužioca u Specijalnom državnom tužilaštvu Crne Gore.

Značenje izraza

Član 2

1) **Svjedok** je lice za koje se vjeruje da posjeduje saznanja o izvršenom krivičnom djelu, njegovom učiniocu i drugim okolnostima od značaja za rasvjetljavanje krivičnog djela i procesuiranje okrivljenih u krivičnom postupku te po tom osnovu, shodno nacionalnim zakonodavstvima Strana potpisnica, ima svojstvo učesnika u krivičnom postupku koji se vodi pred Stranom potpisnicom.

2) **Oštećeni** je lice čije je lično ili imovinsko pravo krivičnim djelom povrijeđeno ili ugroženo. Pojmom oštećeni obuhvaćena je i žrtva iz tačke 3 ovog člana.

3) **Žrtvom** se smatra ili lice koje je izvršenjem krivičnog djela izgubilo život ili fizičko lice koje je pretrpjelo povredu uključujući i fizičku, psihičku ili emotivnu povredu ili materijalnu štetu koja je prouzrokovana krivičnim djelom.

4) **Svjedok sa određenim mjerama zaštite** je svjedok koji je u jednoj od država Strana potpisnica, u skladu sa nacionalnim zakonodavstvom, dobio određene mjere zaštite.

5) **Individualna procjena oštećenog ili svjedoka** podrazumijeva procjenu sa ciljem prilagođavanja pristupa organa postupka oštećenom ili svjedoku u odnosu na postojanje rizika od sekundarne ili ponovne viktimizacije, zastrašivanja i odmazde, kao i s obzirom na lične karakteristike, kao što su starost, pol, rodni identitet i rodno izražavanje, etnička pripadnost, rasna pripadnost, religijsko ubjeđenje, seksualna orijentacija, zdravstveno stanje, invaliditet, rezidentni status, poteškoće u komunikaciji, veza sa ili zavisnost od počinioca krivičnog djela i prethodna iskustva u vezi sa krivičnim djelima. Prilikom individualne procjene uzima se u obzir vrsta ili priroda krivičnog djela i okolnosti pod kojima je ono izvršeno.

6) **Pružanje pomoći** podrazumijeva postupanje Zamoljene strane po Molbi za pružanje pomoći.

7) **Molba za pružanje pomoći** predstavlja pismeno kojim se Strana potpisnica – Molilja obraća Strani potpisnici – Zamoljenoj strani radi pružanja pomoći.

Djelokrug saradnje

Član 3

Shodno međunarodnim sporazumima potpisanim i ratifikovanim od strane država Strana potpisnica i nacionalnim zakonodavstvima Strana potpisnica, saradnja u vezi sa pružanjem efikasne zaštite, pomoći i podrške svjedocima i oštećenima uspostaviće se u odnosu na svjedoke i oštećene koji su državljani jedne Strane potpisnice, odnosno svjedoke i oštećene sa prebivalištem na teritoriji države jedne Strane potpisnice (Zamoljena strana), a koji su pozvani da učestvuju u krivičnom postupku u predmetima ratnih zločina pred drugom Stranom potpisnicom (Strana molilja).

Strane potpisnice su, shodno njihovim nacionalnim zakonodavstvima, saglasne da sarađuju u vezi sa:

- 1) pružanjem pomoći u obavljanju poslova podrške svjedocima i oštećenima, i to pružanje psihološke, emotivne, administrativne, tehničke ili neke druge podrške u zavisnosti od potreba svjedoka;
- 2) razmjenom iskustva i informacija o svjedoku i to u pogledu individualnih procjena svjedoka i njegovih potreba;
- 3) izvođenjem specijalističkih obuka, seminara i studijskih posjeta;
- 4) koordinisanjem zajedničkih aktivnosti koje su predmet saradnje.

Upotreba rodno osjetljivog jezika

Član 4

Izrazi koji se u ovom sporazumu koriste za fizička lica u muškom rodu podrazumijevaju iste izraze u ženskom rodu.

II NAČELA

Pravni okvir i duh saradnje

Član 5

Saradnja između Strana potpisnica odvijać se uz poštovanje postojećih relevantnih međunarodnih konvencija potpisanih i ratifikovanih od strane država Strana potpisnica i unutrašnjih propisa država Strana potpisnica, oslanjajući se na druge relevantne standarde i najbolju uporednu praksu, a u duhu najboljih namjera i unapređenja međusobne saradnje.

Efikasnost, koordinacija i komunikacija

Član 6

Saradnja između Strana potpisnica odvijać se uz direktnu i neposrednu komunikaciju u cilju pružanja informacija, te koordinacije neophodne za adekvatno i efikasno pružanje pomoći u oblasti podrške svjedocima.

Načelo nediskriminacije i integritet

Član 7

Saradnja između Strana potpisnica odvijaće se bez diskriminacije po bilo kom osnovu, uključujući pol, rasu, boju kože, jezik, vjeroispovijest, političke i druge stavove, nacionalno i socijalno porijeklo, pripadnost nacionalnoj manjini, imovinski status, dob, mentalnu ili fizičku invalidnost, status koji se stiče rođenjem ili neki drugi status i slobodna je od svih vidova neprimjerenih uticaja.

Naročito osjetljivi oštećeni i svjedoci

Član 8

Oštećene u postupcima za ratne zločine treba smatrati naročito osjetljivim i treba ih zaštititi od sekundarne i ponovljene viktimizacije, zastrašivanja i odmazde i obezbijediti im odgovarajuću podršku radi olakšavanja oporavka, te im treba omogućiti adekvatan pristup pravosuđu.

Sa svjedocima i oštećenima kojima su određene mjere zaštite u Strani molilji postupka se sa posebnom pažnjom.

III FORMA, POSTUPAK I OBLICI SARADNJE

Forma saradnje

Član 9

Komunikacija između Strana potpisnica odvijaće se direktno, po pravilu u pisanoj formi.

U pisanoj korespondenciji svaka Strana potpisnica snosiće svoje administrativne troškove postupanja.

Postupak saradnje

Član 10

Postupak saradnje Strana molilja inicira podnošenjem pisane Molbe za pružanje pomoći, u kojoj se obavezno navode:

1) osnovni podaci o krivičnom postupku za ratne zločine koji se vodi u Strani molilji;

2) osnovni podaci o svjedoku, odnosno oštećenom na koga se postupak saradnje odnosi, koji su dovoljni za stupanje Zamoljene strane u kontakt sa svjedokom, odnosno oštećenim;

3) podaci o mjerama koje se od Zamoljene strane zahtijevaju u okviru postupka saradnje i rokovima za njihovo preduzimanje.

U izuzetnim slučajevima, Strane potpisnice mogu preduzimati mjere i radnje i na osnovu usmenog zahtjeva, koji se mora naknadno pismeno obrazložiti i dostaviti Zamoljenoj strani u razumnom roku, a najkasnije u roku od 7 dana.

Zamoljena strana je u obavezi da po mogućnosti postupi po traženju Strane molilje ili da je obavijesti o nemogućnosti postupanja.

Ukoliko Zamoljena strana odbije da pruži pomoć i podršku, odnosno nije u stanju da je pruži, obavezna je da obrazloži Strani molilji zbog čega nije u mogućnosti da udovolji molbi.

Informisanje oštećenog i svjedoka

Član 11

Strana molilja će, uz poziv za svjedočenje, oštećenom i svjedoku u krivičnom postupku dostaviti i pismo/obavještenje kojima se svjedok i oštećeni obavještavaju o postojanju službe, odnosno postupajućeg tužioca iz člana 1 stav 2 ovog sporazuma, Strane molilje.

Pismo/obavještenje iz stava 1 ovog člana sadrži i kontakt podatke zaposlenih u službi ili postupajućeg tužioca iz člana 1 stav 2 ovog sporazuma Zamoljene strane, koji svjedoku mogu dati više informacija o organizaciji odlaska na svjedočenje pred tužilaštvom Strane molilje.

U skladu sa mogućnostima, služba ili postupajući tužilac iz člana 1 stav 2 ovog sporazuma će pismo/obavještenje dostaviti na jeziku koji svjedok, odnosno oštećeni razumije.

Pored informisanja putem pisma/obavještenja iz stava 1 i 2 ovog člana Strane potpisnice sarađivaće i u informisanju svjedoka i oštećenog o pravima u vezi sa krivičnim postupkom u kojem treba da bude saslušan, kao i o pravima u vezi sa organizacijom putovanja, troškovima boravka i putnim troškovima i pravu na novčanu naknadu, a u skladu sa prethodnim dogovorom sa službom ili postupajućim tužiocem Strane molilje.

Drugi oblici saradnje

Član 12

Na osnovu pisane Molbe za pružanje pomoći, Strane potpisnice sarađivaće i u pružanju sljedećih oblika pomoći:

- koordinacija organizovanja putovanja svjedoka iz države Zamoljene strane u državu Strane molilje;
- individualna procjena svjedoka, naročito u pogledu psihološke i emotivne podrške i pomoći svjedoku u pripremi za svjedočenje;
- prikupljanje podataka koji se odnose na moguće ostvarivanje imovinskopravnog zahtjeva, kao i troškova krivičnog postupka;
- pružanje Strani molilji svih javno dostupnih informacija potrebnih radi efikasnog postupanja u konkretnom predmetu, kao i korisnih generalnih informacija;
- pružanje drugih vidova saradnje u svrhu obezbjeđivanja efikasne podrške svjedocima.

Imovinskopravni zahtjev

Član 13

Ukoliko oštećeni podnese imovinskopravni zahtjev, Zamoljena strana je u obavezi da informiše oštećenog o tome kakvi su dokazi potrebni za ostvarivanje imovinskopravnog zahtjeva, te da mu u svrhu razjašnjenja po potrebi ponudi i obrazac

koji sadrži izjašnjenje oštećenog u pogledu postavljanja imovinskopravnog zahtjeva kako u pogledu materijalne, tako i u pogledu nematerijalne štete.

Obrazac iz stava 1 ovog člana, ukoliko ga oštećeni popuni i potpiše, ne predstavlja i ne podrazumijeva saglasnost oštećenog da se krivični postupak protiv okrivljenog vodi u drugoj državi.

Sadržina obrasca iz stava 1 ovog člana treba da bude predmet sporazuma između obje Strane.

Zaštita svjedoka

Član 14

Ukoliko je svjedok na koga se odnosi Molba za pružanje pomoći pod određenim mjerama zaštite ili sa statusom posebno osjetljivog svjedoka ili je dobio status zaštićenog svjedoka, službe ili postupajući tužilac iz člana 1 stav 2 ovog sporazuma su u obavezi da, kada dođu u posjed takve informacije, a u slučaju da postoji zamolnica i potreba za ispitivanjem takvog svjedoka, o tome na odgovarajući način obavijeste drugu stranu.

Strana molilja može od Zamoljene strane uz obrazloženi zahtjev zatražiti da pruži svjedoku potrebnu policijsku asistenciju (iz razloga straha za sopstvenu bezbjednost ili drugih opravdanih razloga) koja može da traje prije, za vrijeme i sve do povratka svjedoka iz mjesta i države u kojoj je davao svoj iskaz.

Asistencija iz stava 2 ovog člana se može odnositi i na pratioca svjedoka ukoliko za takvom pratnjom ima potrebe.

Ispitivanje svjedoka u državi prebivališta ili boravišta

Član 15

U skladu sa zakonodavstvom država Strana porpispnica, kada usljed bolesti ili iz drugih opravdanih razloga, svjedok ne može da se odazove pozivu i da svjedoči u tužilaštvu države koja vodi krivični postupak, ispitivanje svjedoka može da se obavi i u državi u kojoj svjedok ima boravište ili prebivalište.

Po prijemu poziva za svjedočenje, svjedok, u slučaju iz stava 1 ovog člana, treba da na prikladan način obavijesti tužilaštvo koje mu je poslalo poziv o razlozima zbog kojih ne može da svjedoči pred tužilaštvom koje ga je pozvalo, te po potrebi predoči i dokaze o tim razlozima.

IV PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Stupanje na snagu, izmjene i dopune, otkazivanje i primjena

Član 16

Ovaj sporazum zaključuje se na neodređeno vreme i stupa na snagu danom potpisivanja.

Međusobnom saglasnošću Strana potpisnica mogu se izvršiti izmjene i dopune ovog Sporazuma, koje će stupiti na snagu danom potpisivanja tih izmjena i dopuna od strane Strana potpisnica.

Svaka Strana potpisnica može da otkáže ovaj Sporazum uz prethodno pismeno obavještenje druge Strane potpisnice.

Strana potpisnica koja je najavila otkazivanje ovog Sporazuma, dužna je da drugu Stranu potpisnicu upozna o svojoj namjeri najkasnije u roku od 30 dana prije zvaničnog otkazivanja i da ispuni sve prethodno preuzete obaveze ih ovog Sporazuma.

Sporazum je sačinjen u 4 (četiri) originalna primjerka, na crnogorskom i srpskom jeziku (po dva primjerka na svakom), pri čemu su oba teksta jednako važeća.

Nakon potpisivanja ovog Sporazuma, ovlašćenim predstavnicima Strana potpisnica biće uručen po 1 (jedan) primjerak na ćirilćnom i 1 (jedan) na latinićnom pismu.

**JAVNO TUŽILAŠTVO ZA
RATNE ZLOĆINE
REPUBLIKE SRBIJE**

**V.f. Glavnog javnog tužioca
za ratne zloćine**

Dušan Knežević

Dušan Knežević

**VRHOVNO DRŽAVNO TUŽILAŠTVO
CRNE GORE**

Vrhovni državni tužilac

Milorad Marković

Milorad Marković